

DECIZIE

17 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Vera Macinskaia
Sveatoslav Moldovan
Maria Ghervas
Liliana Catan

examinând recursul declarat de Compania Internațională de Asigurări „Asito”
Societate pe Acțiuni

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății de
Asigurări-Reasigurări „Donaris Group” Societate pe Acțiuni împotriva Companiei
Internaționale de Asigurări „Asito” Societate pe Acțiuni și Iurie Stratan cu privire la
repararea prejudiciului material

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2014, prin care a fost
respins apelul declarat de Compania Internațională de Asigurări „Asito” Societate pe
Acțiuni și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din
22 octombrie 2013, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 11 octombrie 2011, SAR „Donaris Group” SA a depus cerere de chemare în
judecată împotriva CIA „Asito” SA și Iurie Stratan cu privire la repararea prejudiciului
material.

În motivarea acțiunii a indicat că la 12 septembrie 2007 între SAR „Donaris
Group” SA în calitate de asigurător și ÎCS „Procredit” SA în calitate de asigurat a fost
încheiat contractul de asigurare facultativă a mijloacelor de transport auto-casco
nr. CSK 2007-01-0886 prin care a fost asigurat automobilul Škoda Fabia anul
producerii 2007, n/î C MG 391, contra mai multor riscuri, inclusiv și riscul contra
prejudiciilor ca rezultat al accidentelor de circulație.

Menționează că la 07 august 2008 în mun. Chișinău, intersecția str. Ismail, s-a
produs accidentul rutier în rezultatul căruia autovehiculul de model Mercedes-Benz 300
cu n/î CES 077, condus de către Iurie Stratan a tamponat automobilul de model Škoda
Fabia n/î C MG 391 condus de Vladimir Cîrlan.

Afirmă că conform procesului-verbal cu privire la contravenție din
15 august 2008 și conform deciziei, vinovat de comiterea accidentului rutier sus-indicat
a fost recunoscut Iurie Stratan. Astfel, ultimul a încălcat prevederile Regulamentului
circulației rutiere stabilite la pct. 45 (1), (2), faptă calificată conform art. 124 alin. (1)

Cod cu privire la contravențiile administrative, fiind sancționat cu o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 200 lei.

Remarcă că posesorul autovehiculului de model Mercedes Benz cu n/î CES 077 deține poliță de asigurare obligatorie de răspundere civilă, eliberată de CIA „Asito” SA nr. AA 1868082 valabilă la momentul producerii accidentului rutier.

Susține că părțile implicate în accidentul de circulație au declarat cazul accidentului la companiile de asigurări cu care aveau întocmite contracte de asigurare și în consecință, de către SAR „Donaris Group” SA a fost pornit dosarul de daune nr. 1589/08 din 05 septembrie 2008.

La fel, indică că la 05 septembrie 2008 a fost întocmit procesul-verbal de constatare a pagubelor la automobilul Škoda Fabia n/î CMG 391, semnat de părțile implicate, precum și reprezentantul CIA „Asito” SA.

Menționează că conform devizului de calcul efectuat de SAR „Donaris Group” SA reparația autovehiculului de model Škoda Fabia cu n/î CMG 391, prejudiciul cauzat în urma accidentului de circulație a fost estimat în mărime de 9809 lei.

Conform dispoziției nr. CSK-08/953S din 15 octombrie 2008 a fost dispusă recunoașterea evenimentului produs drept caz asigurat și achitarea despăgubirii de asigurare în sumă de 6063 lei, suma de 3746 lei a fost virată la contul stației de reparație „DAAC Hermes” SA fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 1904 din 24 septembrie 2008 și nr. 2237 din 21 octombrie 2008 pentru asiguratul „Procredit” SA.

Afirmă că conform art. 1329 alin. (1) Cod civil, precum și a Legii nr. 414-XVI asigurătorul care a plătit despăgubirea de asigurare preia, în limitele acestei sume, dreptul la creanță pe care asiguratul sau o altă persoană care a încasat despăgubirea de asigurare îl deține în raport cu terțul responsabil de producerea pagubei dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Remarcă că în corespundere cu norma de drept enunțată și ținând cont de faptul că persoana responsabilă de cauzarea prejudiciului în rezultatul unui delict deține contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto la CIA „Asito” SA și reprezentantul ultimului a contrasemnat procesul-verbal de constatare a pagubelor, în baza Legii nr. 414-XVI s-a adresat asigurătorului RCA cu solicitarea recuperării sumei prejudiciului în limita răspunderii sale prevăzută de art. 40 alin. (7), cerere lăsată fără răspuns.

Invocă că dauna totală constituie 9809 lei, dintre care piesele – 4829 lei, având ca temei prevederile pct. 9 al Regulamentului cu privire la modul de determinare a uzurii în cazul pagubelor produse la autovehicule aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale Pieței Financiare nr. 13/1 din 03 aprilie 2008, pieselor înlocuite se va aplica 15 % de uzură, automobilul având un an de exploatare.

Prin urmare asigurătorul de răspundere civilă auto - CIA „Asito” SA urmează să plătească păgubitului, iar în cazul dat celui ce a subrogat în drepturi pe păgubit suma de 9084,65 lei, iar uzura de 15 % care constituie suma de 724,35 lei urmează a fi recuperată de persoana responsabilă de producerea accidentului de circulație Iurie Stratan.

Remarcă că conform practicii judiciare despăgubirea de asigurare achitată de asigurător pentru avariarea bunului trebuie să fie egală valorii părților componente sau a pieselor care urmează a fi înlocuite, determinate prin deducerea uzurii din costul lor la momentul producerii accidentului. Diferența de cost, rezultată din prețul pieselor și materialelor până la momentul accidentului și cel după producerea lui, va fi achitată de către partea vinovată de comiterea accidentului.

În cazul în care, la data producerii accidentului de autovehicul, persoana păgubită are încheiat un contract de asigurare benevolă de bunuri (CASCO), pentru bunurile avariate sau distruse prin accidentul de autovehicul ea va fi despăgubită în temeiul acelui contract (art. 22 alin. (11) din Legea nr. 414-XVI).

Indică că conform prevederilor art. 22 alin. (12) a Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 în cazul când persoana păgubită se adresează asigurătorului său de bunuri pentru recuperarea prejudiciului, constatarea avariilor, soluțiile tehnologice adoptate, evaluarea și stabilirea despăgubirilor vor fi opozabile asigurătorului de răspundere civilă auto al persoanei vinovate, în limita prevederilor prezentei legi.

Ca urmare, asigurătorul ce a acoperit prejudiciul conform contractului de asigurare benevolă este în drept să adreseze o acțiune de preluare a riscului asiguratului împotriva asigurătorului de răspundere civilă auto privind încasarea sumei achitate, care nu va depăși limitele prevăzute de art. 14 din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006.

Consideră că reieșind din faptul că după plata despăgubirii de asigurare conform contractului CASCO păgubitul a cedat dreptul de creanță față de delicvent către SAR „Donaris-Group” SA, ultimul a subrogat în drepturi pe asiguratul său ÎCS „Procredit” SA și în limita despăgubirii achitate este în drept de a formula pretenții față de responsabilul de producere a pagubei și/sau către asigurătorul de RCA la care acesta s-a asigurat de răspunderea civilă.

Solicită încasarea de la CIA „Asito” SA în beneficiul SAR „Donaris Group” SA a sumei de 9084,65 lei cu titlu de pagubă materială, încasarea de la Iurie Stratan în beneficiul SAR „Donaris Group” SA a sumei de 724,35 lei cu titlu de pagubă materială și încasarea de la pârâți a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22 octombrie 2013 a fost admisă integral acțiunea, încasat de la CIA „Asito” SA în beneficiul SAR „Donaris Group” SA prejudiciul material în mărime de 9084,65 lei, încasat de la Iurie Stratan în beneficiul SAR „Donaris Group” SA prejudiciul material în mărime de 724,35 lei și încasat în mod solidar de la CIA „Asito” SA și Iurie Stratan în beneficiul SAR „Donaris Group” SA cheltuielile de judecată în mărime de 294 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2014 a fost respins apelul declarat de CIA „Asito” SA și menținută hotărârea primei instanțe.

La 17 octombrie 2014, CIA „Asito” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia și casarea deciziei instanței de apel.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărârile instanțelor ierarhic inferioare, considerând că au fost aplicate eronat normele de drept material, iar la soluționarea pricinii n-au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importate pentru soluționarea justă a pricinii.

Remarcă că CIA „Asito” SA a refuzat restituirea despăgubirii de asigurare solicitate din considerentul că nu a fost invitată nici la constatarea pagubelor, astfel fiind în situația imposibilității stabilirii quantumului prejudiciului real cauzat.

Menționează că conform materialelor din dosarul civil, la data de 24 septembrie 2008 de către SAR „Donaris Grup” SA pe contul SA „DAAC Hermes” a fost transferată despăgubirea de asigurare în sumă de 6063 lei și la data de 21 octombrie 2008 a fost transferată despăgubirea de asigurare în sumă de 3746 lei, iar în total suma de 9809 lei.

Acțiunea privind încasarea din contul CIA „Asito” SA a sumei de 9084,65 lei a fost depusă de SAR „Donaris Grup” SA la data de 11 octombrie 2011.

Afirmă că conform art. 267 alin. (1) Cod civil, pct. 20 din Hotărârea explicativă nr. 11 din 16 decembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației în domeniul asigurărilor obligatorii și facultative a transportului auto” și pct. 14 din Hotărârea explicativă nr. 3 din 30 martie 2009 a Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației la soluționarea litigiilor ce decurg din asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”, termenul general de prescripție extinctivă în interiorul căruia persoana poate să-și apere dreptul încălcat pe calea judecătorească este de 3 ani.

Invocă că cererea de chemare în judecată a fost depusă peste 3 ani din data transferării de către SAR „Donaris Grup” SA a sumei de 6063 lei pe contul SA „DAAC Hermes”.

Sustine că prin referința depusă în prima instanță, precum și în cadrul examinării cererii de apel a solicitat în temeiul art. 271 Cod civil aplicarea termenului de prescripție, însă instanțele nu au aplicat prevederile art. 267 alin. (1), 271 Cod civil, cu atât mai mult nici nu s-au expus în privința cerinței nominalizate.

Menționează că conform fișei de repartizare a dosarului din 05 mai 2014 (f. d. 121), dosarul a fost repartizat judecătorului Anatolie Minciună, de la judecătorul Tamara Pelin, iar conform încheierii din 22 mai 2014 a judecătorului Anatolie Minciună ședința de judecată a fost stabilită la data de 18 iunie 2014.

La data de 18 iunie 2014 reprezentantul CIA „Asito” SA responsabil de dosarul menționat nu a putut să se prezinte din motiv că a participat pe dosare stabilite anterior de a primi citația de la Curtea de Apel Chișinău pentru data de 18 iunie 2014, în legătură cu ce CIA „Asito” SA nu a cunoscut despre decizia Curții de Apel Chișinău pe dosarul civil nr. 2a-4919/13 din 18 iunie 2013.

La fel, afirmă că prin încheierea nr. 081-608/14 din 12 septembrie 2014 a executorului judecătoresc Maria Caduc a fost intentată procedura de executare, privind executarea documentului executoriu nr. 2-16142/13 din 22 octombrie 2013.

La data de 15 septembrie 2014 în adresa Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a fost expediată cerere privind eliberarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2013.

Mai indică că la data de 07 octombrie 2014 s-a adresat la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău cu o cerere repetată privind eliberarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2013 și ca urmare, la data de 09 octombrie 2014 a primit și a făcut cunoștință cu decizia Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2013, în legătură cu ce consideră că cererea de recurs a fost depusă în termen.

Consideră că prima instanță și instanța de apel a apreciat greșit probele anexate la materialele dosarului, eronat a interpretat legea materială și procesuală pronunțând o hotărâre ilegală și neîntemeiată, cu atât mai mult, atât prima instanță cât și instanța de apel nu s-a expus privind omiterea la depunerea acțiunii de către a SAR „Donaris Grup” SA a termenului de prescripție.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei nu rezultă faptul recepționării de către recurent a copiei deciziei motivate, recurentul invocând că a făcut cunoștință cu decizia instanței de apel la data de 09 octombrie 2014 (f. d. 137).

Prin urmare, instanța de recurs consideră că recursul este depus în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Actele cauzei denotă că SAR „Donaris Group” SA, înaintând acțiunea în judecată împotriva CIA „Asito” SA și Iurie Stratan cu privire la repararea prejudiciului material, a solicitat încasarea de la CIA „Asito” SA în beneficiul SAR „Donaris Group” SA a sumei de 9084,65 lei cu titlu de pagubă materială, încasarea de la Iurie Stratan în beneficiul SAR „Donaris Group” SA a sumei de 724,35 lei cu titlu de pagubă materială și încasarea de la ambii pârâți a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, admitând-o integral, soluție care a fost menținută și de către instanța de apel.

În susținerea concluziei adoptate, instanța de apel a reținut că prima instanță a examinat pricina sub toate aspectele, a dat o apreciere cuvenită probelor acumulate și a aplicat corect normele de drept material și procedural, adoptând o hotărâre legală și întemeiată.

Instanța de recurs verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și argumentele aduse în recurs, constată că soluția în speță a fost dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțelor cauzei și aprecierea cuvenită a argumentelor invocate de către reprezentantul CIA „Asito” SA în dezacord cu acțiunea înaintată de SAR „Donaris Group” SA.

Astfel, instanța de recurs remarcă că, deși reprezentantul CIA „Asito” SA în ședințele de judecată a primei instanțe, până la încheierea dezbaterilor judiciare, a invocat, pe lângă netemeinicia acțiunii, și prescripția ca temei de respingere a acțiunii (f. d. 61-62), instanța a omis să se expună referitor la susținerea reprezentantului pârâtului cu privire la omiterea termenului de prescripție de către reclamant.

Este de menționat că nici instanța de apel, respingând apelul depus de CIA „Asito” SA, nu a verificat argumentul CIA „Asito” SA cu privire la omiterea de către reclamant a termenului de prescripție, deși, prin prisma prevederilor art. 373 alin. (4) CPC, aceasta nu a fost legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, fiind obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

În această ordine de idei, instanța de recurs notează că faptul dat constituie o încălcare la judecarea cauzei, or instanțele de judecată ierarhic inferioare erau obligate să examineze și să se expună asupra argumentului invocat de către CIA „Asito” SA cu privire la prescripție, care, în sensul art. 271 Cod civil, ca parte în proces, este în drept să-și realizeze dreptul său la aplicarea termenului de prescripție în interes propriu.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată în partea prin care a fost menținută hotărârea primei instanțe cu privire la încasarea de la CIA „Asito” SA în beneficiul SAR „Donaris Group” SA prejudiciul material în mărime de 9084,65 lei și încasarea în mod solidar de la CIA „Asito” SA și Iurie Stratan în beneficiul SAR „Donaris Group” SA cheltuielile de judecată în mărime de 294 lei cu remiterea pricinii în partea dată spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

Având în vedere că decizia instanțe de apel și hotărârea primei instanțe în partea prin care a fost încasat de la Iurie Stratan în beneficiul SAR „Donaris Group” SA prejudiciul material în mărime de 724,35 lei nu a fost contestată, instanța de recurs consideră inoportun de a se pronunța cu privire la legalitatea acesteia în partea necontestată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Compania Internațională de Asigurări „Asito” Societate pe Acțiuni.

Se casează parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății de Asigurări-Reasigurări „Donaris Group” Societate pe Acțiuni împotriva Companiei Internaționale de Asigurări „Asito” Societate pe Acțiuni și Iurie Stratan cu privire la repararea prejudiciului material și anume în partea prin care a fost menținută hotărârea primei instanțe cu privire la încasarea de la CIA „Asito” SA în beneficiul SAR „Donaris Group” SA prejudiciul material în mărime de 9084,65 lei și încasarea în mod solidar de la CIA „Asito” SA și Iurie Stratan în beneficiul SAR „Donaris Group” SA cheltuielile de judecată în mărime de 294 lei, cu restituirea pricinii în partea dată pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Vera Macinskaia

Sveatoslav Moldovan

Maria Ghervas

Liliana Catan